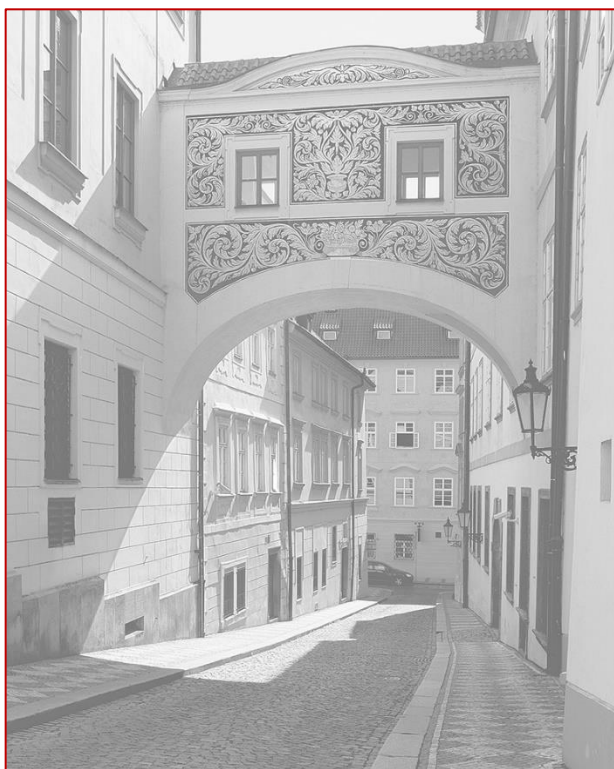

PŘEHLED SZBP EU

Hlavní body agendy SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

Přehled SZBP č. 1/2020
leden 2020
autor: Klára Ibrahim

Obsah:

<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</i>	4
K situaci v Libyi _____	4
Popis problematiky	4
Mezinárodní konference o Libyi	5
K situaci ve Venezuele _____	6
Popis problematiky	6
Volba nového vedení Národního shromáždění.....	7
K situaci v Iráku _____	8
Popis problematiky	8
Politický dialog v rámci Dohody o partnerství a spolupráci EU- Irák.....	9
Zasedání Rady pro zahraniční věci _____	9
Rada přidružení EU – Ukrajina _____	10
Popis problematiky	10
Zasedání Rady přidružení 2020.....	11

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Evropská unie a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU; Dokumenty SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263 URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Autoři: Ibrahim, K.	První vydání edice: leden 2005
Číslo: Přehled SZBP č. 1/2020	Frekvence vydání edice: měsíčně
Datum: leden 2020	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
Klíčová slova: Libye; Venezuela; Irák; FAC; Ukrajina.	Jazyk: CZ Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
-----------------------------------	---	--	---	--	---

Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
----------------------------------	---	---	--	---	---

OBSAH

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</i>	4
K situaci v Libyi _____	4
K situaci ve Venezuele _____	6
K situaci v Iráku _____	8
Zasedání Rady pro zahraniční věci _____	9
Rada přidružení EU – Ukrajina _____	10

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

K situaci v Libyi

Popis problematiky

Od zahájení ofenzivy polního maršála Haftara a jeho Libyjské národní armády na Tripolis a sídlo OSN uznané vlády premiéra Sarrádže v dubnu 2019¹ situace v Libyi nadále eskaluje a střety mezi oběma tábory se zintenzivňují i geograficky rozšiřují. Dle zprávy² generálního tajemníka OSN Antónia Guterrese o činnosti mise UNSMIL (Podpůrná mise OSN v Libyi, *United Nations Support Mission in Libya*) předložené dne 15. ledna 2020 Radě bezpečnosti OSN zároveň narůstá počet vzdušných úderů provedených neznámými letadly, používání přesných dělostřeleckých systémů a taktéž vzrůstá počet zahraničních žoldnéřů působících na území Libye, což vede k eskalaci konfliktu a zároveň svědčí o porušování zbrojního embarga OSN. Narůstá také počet civilních obětí a vnitřně vysídlených osob. Od vypuknutí konfliktu v dubnu 2019 bylo dle odhadů uvedených ve zprávě zabito 284 osob a 363 osob bylo zraněno. Více než 140 000 osob bylo poté nuceno uprchnout ze svých domovů. Do konfliktu se také zapojují noví mezinárodní aktéři, především Rusko a Turecko. Dne 27. listopadu 2019 byla uzavřena vládní dohoda mezi vládou národní jednoty premiéra Sarrádže a Tureckem o vymezení mořských hranic a spolupráci v bezpečnostní a vojenské oblasti. Proti memorandu se ohradilo především Řecko, Kypr a Egypt, Evropská unie vyjádřila ohledně dokumentu obavy.³ Dne 2. ledna 2020 poté přijal turecký parlament usnesení, kterým odsouhlasil, aby turecká vláda vyslala na dobu jednoho roku do Libye své vojenské jednotky, pokud o to libyjská vláda národní jednoty Turecko požádá. Vláda národní jednoty již údajně Turecko o rozmístění vojsk požádala.⁴ Evropská unie, prostřednictvím svého mluvčího pro zahraniční věci, vyjádřila ohledně usnesení tureckého parlamentu silné znepokojení a zopakovala, že situace v Libyi nemá vojenské řešení a veškeré akce, které podporují všechny, kteří bojují, povedou k ještě větší nestabilitě v zemi a širším regionu a je nezbytné, aby všichni mezinárodní aktéři plně respektovali zbrojní embargo OSN a podporovali tzv. berlínský proces a zvláštního zástupce OSN Ghassana Salamého.⁵ Dle vysokého představitele EU pro zahraniční věci

---

¹ Více k tématu viz Přehled SZBP EU 4/2019, s. 5-6. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

² United Nations Support Mission in Libya, Report of the Secretary-General. Unsmil.unmissions.org [online], 15/01/2020 [cit. 2020-02-13]. Dostupné z:

https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/sg_report_to_sc_15_january_2020_eng.pdf.

³ Více k tématu viz Přehled SZBP EU 12/2019, s. 4. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

⁴ United Nations Support Mission in Libya, Report of the Secretary-General. Unsmil.unmissions.org [online], 15/01/2020 [cit. 2020-02-13]. Dostupné z:

https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/sg_report_to_sc_15_january_2020_eng.pdf.

⁵ Libya: Statement by the spokesperson on the decision of the Turkish Parliament. Eeas.europa.eu [online], 3/1/2020 [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/72659/libya-statement-spokesperson-decision-turkish-parliament_en.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

a bezpečnostní politiku hrozí, že se současná situace v Libyi začne vymykat kontrole. Narůstající riziko lze poté spatřovat ve čtyřech hlavních oblastech:

- **Narůst rizika terorismu**, související se stále častěji potvrzenou přítomností bojovníků ze Sýrie a Súdánu v Libyi;
- **Narůst migrace**, dle aktuálních údajů je v současnosti v Libyi téměř 700 000 lidí ze subsaharské Afriky a dalších zemí. Přesto, že většina z těchto migrantů v Libyi pracuje, zhoršující se bezpečnostní a ekonomická situace riziko nárůstu nelegální migrace do Evropy zvyšují;
- **Riziko destabilizace celého regionu**, kdy hrozí, že se libyjská krize rozšíří dále do oblasti Sahelu;
- **Vytváření nového geopolitického schématu** související se zapojením především Ruska a Turecka do konfliktu v Libyi, což by mohlo vést ke změně celé geopolitické situace ve Středomoří.⁶

Mezinárodní konference o Libyi

Dne 19. ledna 2020 se v Berlíně uskutečnila mezinárodní konference o Libyi, která je jedním ze tří kroků tzv. berlínského procesu, mírového plánu pro Libyi, který v červenci 2019 navrhl zvláštní zástupce OSN pro Libyi Ghassan Salamé a který by se měl skládat z pozastavení bojů, uspořádání mezinárodní konference o Libyi pro posílení dodržování zbrojního embarga OSN a následném uspořádání vnitro libyjské konference, která by k jednacímu stolu přivedla všechny hlavní ekonomické, vojenské a politické subjekty v zemi. Berlínská konference se uskutečnila na pozvání německé kancléřky Angely Merkelové a zúčastnili se jí představitelé zaangažovaných států a mezinárodních organizací, konkrétně vlád Alžírsko, Číny, Egypta, Francie, Německa, Itálie, Ruska, Turecka, Konžské republiky, Spojených arabských emirátů, Spojeného království a Spojených států amerických, vysocí představitelé OSN, Africké unie, Evropské unie a Ligy arabských států. Hlavním výstupem z konference jsou přijaté závěry⁷ a akční plán⁸ pro jejich implementaci Podpůrnou misí OSN v Libyi (UNSMIL). Závěry se věnují 6 klíčovými oblastem, na které je nutné se zaměřit pro dosažení mírového řešení libyjského konfliktu. Těmi jsou zastavení bojů, dodržování zbrojního embarga OSN, návrat k politickému procesu a diskuzi, reforma bezpečnostního sektoru, ekonomické a finanční reformy a zajištění respektování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva. Pro kontrolu a koordinaci dalšího postupu a implementace akčního plánu v jednotlivých oblastech se přijatými závěry zřizuje **Mezinárodní kontrolní výbor** (International Follow-up Committee, IFC), který se skládá ze všech zemí a mezinárodních organizací, které se konference účastnily. Mezinárodní kontrolní výbor se bude setkávat na dvou úrovních. Na úrovni vysokých úředníků se bude scházet na plenárním zasedání každý měsíc s vedoucím mise UNSMIL. Místo zasedání a spolupředsednictví bude organizováno na základě rotujícího principu. Tato zasedání budou mít za hlavní cíl sledování pokroku při provádění závěrů konference a navrhnout

⁶ Libya/Iraq/Iran: Press remarks by High Representative Josep Borrell after the extraordinary Foreign Affairs Council. Eeas.europa.eu [online], 10/1/2020 [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/72910/libyairaqiran-press-remarks-high-representative-josep-borrell-after-extraordinary-foreign_en.

⁷ The Berlin Conference on Libya, Conference Conclusions. Unsmil.unmissions.org [online], 19/01/2020 [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/berlin_conference_communique.pdf.

⁸ UNSMIL Operationalization of Berlin Conclusions. Unsmil.unmissions.org [online], 19/01/2020 [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/unsmil_operational_paper.pdf.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

případná opatření pro posílení jejich implementace. Na konci každého zasedání budou představeny závěry hodnotící pokrok. Dvakrát do měsíce se poté budou na uzavřených jednáních scházet čtyři expertní skupiny na úrovni odborníků, které budou odpovídat hlavním oblastem vytyčeným v závěrech. Každá skupina bude vedena zástupcem OSN. Expertní skupiny budou jednat o konkrétních překážkách pro provádění závěrů, sdílet příslušné informace a koordinovat operační požadavky a pomoc, aniž by byl dotčen mandát Rady bezpečnosti OSN.

K situaci ve Venezuele

Popis problematiky

V průběhu ledna 2020 došlo k prohloubení politické dimenze krize ve Venezuele snahou prezidenta Madura a jeho podporovatelů definitivně ovládnout poslední opoziční politickou instituci v zemi, venezuelský parlament (Národní shromáždění). Poslední volby do Národního shromáždění se konaly dne 6. prosince 2015 a dvoutřetinovou ústavní většinou⁹ v nich zvítězila koalice opozičních sil známá pod názvem Kulatý stůl demokratické jednoty (*Mesa de la Unidad Democrática, MUD*). Koalice ideologicky různorodých venezuelských politických stran byla založena roku 2008 s cílem sjednotit opozici proti tehdejšímu prezidentovi Hugo Chávezovi a pokračovala ve své opoziční činnosti i po zvolení jeho nástupce, Nicoláse Madura, roku 2013. Po opětovném zvolení Nicolase Madura prezidentem roku 2018 prohlásilo venezuelské Národní shromáždění prezidentské volby za nelegitimní a odmítlo uznat inauguraci prezidenta Madura. Dne 23. ledna 2019 oznámil předseda Národního shromáždění a vůdce opozičních sil Juan Guaidó, že v souladu s článkem 233 venezuelské ústavy přejímá dočasně funkci prezidenta republiky do doby, než se uskuteční právoplatné a svobodné prezidentské volby. Juan Guaidó získal širokou mezinárodní podporu a formální uznání legitimacy jako dočasný prezident od téměř 60 zemí světa, včetně většiny zemí Latinské Ameriky, Spojených států, Kanady, Velké Británie a většiny členských států Evropské unie. Dne 31. ledna 2019 vyzval k uznání Juana Guaidóa i Evropský parlament¹⁰. Nicoláse Madura jako legitimního prezidenta Venezuely naopak uznává např. Rusko, Čína, Turecko, Bolívie, Kuba, Sýrie aj. Rusko a Čína zároveň zablokovali hlasování v Radě bezpečnosti OSN, které by umožnilo uznat jako dočasného prezidenta Juana Guaidó.¹¹ Vzhledem k tomu, že Nicolás Maduro a jeho příznivci nadále kontrolují armádu a všechny ostatní klíčové instituce a státní podniky v zemi, Národní shromáždění zůstává jedinou demokraticky zvolenou institucí, která mu brání v úplném převzetí moci v zemi. Národní shromáždění je zároveň institucí, která schvaluje udělování licencí na těžbu ropy, která představuje přibližně 99 % příjmů z exportu země¹², a v současnosti tak brání ve schopnosti Nicoláse Madura zajistit si více zahraničních investic. Od posledních parlamentních voleb se tak Nicolás Maduro a jeho příznivci snaží omezovat vítězství opozice a opoziční zákonodárce omezováním ústavně daných pravomocí Národního shromáždění,

---

⁹ Koalice získala 112 z celkových 167 mandátů.

¹⁰ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 31. ledna 2019 o situaci ve Venezuele. Europarl.europa.eu [online], 31/1/2019 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0061_EN.html.

¹¹ Venezuela: Political Crisis and U.S. Policy. Csrreports.congress.gov [online], 30/01/2020 [cit. 2020-02-19]. Dostupné z: <https://csrreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10230>.

¹² Souhrnný údaj za rok 2018. Zdroj: Venezuela facts and figures. Opec.org [online], 2019 [cit. 2020-02-19]. Dostupné z: https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/171.htm.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

pronásledováním opozičních poslanců, jejich příznivců a rodin a snahou měnit volební systém ve vlastní prospěch pro příští parlamentní volby.¹³

Volba nového vedení Národního shromáždění

Na den 5. ledna 2020 byly naplánovány volby nového předsednictva Národního shromáždění. Již dne 16. prosince 2019 rozhodl venezuelský Nejvyšší soud a mezinárodně neuznávané Ústavodárné shromáždění o zbavení poslanecké imunity dalších čtyř opozičních poslanců¹⁴. Rozhodnutí, které vycházelo ze žádosti Nejvyššího soudu na základě obvinění generálního prokurátora, označila EU za závažné porušení ústavních předpisů, principů právního státu a demokratických zásad dělby moci. Dále uvedla, že se jedná o další kroky namířené proti členům Národního shromáždění, včetně pronásledování, zastrašování a svévolného zatýkání, jehož cílem je narušit činnost parlamentu.¹⁵ Pro volby předsednictva parlamentu dne 5. ledna poté bezpečnostní síly zabránily Juanu Guaidóvi a dalším opozičním poslancům ve vstupu do parlamentu. Stejně tak byl odepřen vstup do budovy médiím a tisku. Juan Guaidó a jeho opoziční poslanci proto uspořádali „mimořádné“ zasedání v ústředí opozičních novin *El Nacional*, kde opětovně zvolili Juana Guaidóa předsedou Národního shromáždění. Na zasedání v parlamentu poté příznivci Nicoláse Madura zvolili předsedou parlamentu Luise Parra, aniž by byl zveřejněn seznam poslanců, kteří se volby účastnili a údajů o počtu a jménech poslanců, kteří pro Luise Parra hlasovali. Vysoký představitel EU jménem Evropské unie volbu předsednictva a s ním spojené události odsoudil a uvedl, že EU se domnívá, že volební zasedání, jehož výsledkem bylo „zvolení“ Luise Parry, není legitimní, neboť při něm nebyly dodrženy zákonné postupy ani demokratické ústavní principy. Zároveň vyjádřil plnou podporu Juanu Guaidóvi coby předsedovi Národního shromáždění a důrazně odmítl porušování demokratického, ústavního a transparentního fungování Národního shromáždění, jakož i soustavné zastrašování, násilí a svévolná rozhodnutí proti jeho členům. Evropská unie je s ohledem na tyto skutečnosti připravena začít pracovat na uplatňování cílených opatření vůči osobám, které se podílejí na porušování těchto zásad a práv.¹⁶ Volbu předsedy odsoudila i Mezinárodní kontaktní skupina pro Venezuelu (ICG), která jménem svých členů¹⁷ vyjádřila hluboké znepokojení nad jednáním proti demokratickému a ústavnímu fungování Národního shromáždění a uvedla, že v této souvislosti nelze volbu Luise Parry považovat za legitimní ani demokratickou a nadále podporuje Juana Guaidó jako předsedu Národního shromáždění.

¹³ The Pressure on Venezuela's National Assembly; Sonneland, Holly, K. As-coa.org [online], 15/1/2020 [cit. 2020-02-19]. Dostupné z: <https://www.as-coa.org/articles/pressure-venezuelas-national-assembly>.

¹⁴ Konkrétně poslance Jorgeho Millána, Hernána Alemána, Carlose Lozana a Luise Stefanelliho.

¹⁵ Venezuela: prohlášení vysokého představitele Josepa Borrella jménem EU k aktuálnímu vývoji situace.

Eeas.europa.eu [online], 21/12/2019 [cit. 2020-02-19]. Dostupné z:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/12/21/venezuela-declaration-by-the-high-representative-josep-borrell-on-behalf-of-the-eu-on-the-latest-developments/>.

¹⁶ Venezuela: prohlášení vysokého představitele Josepa Borrella jménem EU k aktuálnímu vývoji situace ohledně Národního shromáždění. Eeas.europa.eu [online], 9/1/2020 [cit. 2020-02-19]. Dostupné z:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/01/09/statement-by-the-high-representative-josep-borrell-on-behalf-of-the-european-union-on-the-latest-developments-on-the-national-assembly-of-venezuela/>.

¹⁷ Bolívie, Kostarika, Ekvádor, Francie, Itálie, Německo, Nizozemsko, Panama, Portugalsko, Španělsko, Švédsko a Spojené království.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

K situaci v Iráku

Popis problematiky

Od října 2019 dochází v centrální oblasti Iráku, hlavním městě Bagdádu a jižních oblastech země k největším masovým protivládním protestům v novodobé historii Iráku. Konflikt v zemi se odehrává na půdorysu historického konfliktu mezi v současnosti vládoucí šíitskou většinou v zemi (přibližně 64 – 69 % obyvatel) a sunnitskou menšinou (přibližně 29 -34 % obyvatel)¹⁸, jejíž sekulární elita byla u moci za vlády Saddáma Husajna. Protesty jsou namířené proti současnému vládnímu uspořádání, které většina protestujících vnímá jako výsledek americké vojenské intervence v Iráku v roce 2003. V této souvislosti sílí i hlasy pro ukončení americké vojenské přítomnosti v zemi. Narůstající napětí v zemi je poté umocněno aktuálním zhoršením vztahů a rostoucí roztržkou mezi Spojenými státy a Íránem. Spojené státy mají od svržení režimu Saddáma Husajna v zemi vojenské základny a v současnosti je v Iráku více než 5000 vojáků.¹⁹ Írán naopak podporuje irácké šíitské milice v útocích na americké a oficiální irácké cíle v zemi, jejichž intenzita se v průběhu roku 2019 významně zvýšila a vyvrcholila v prosinci 2019 raketovým útokem na americké dodavatele v oblasti Kirkuku, při kterém byla jedna osoba zabita a několik zraněno. Demonstranti požadovali od počátku protestů rezignaci vlády premiéra Ádila Abd Al-Mahdího, provedení politických a ekonomických reforem a zlepšení fungování služeb. Bezpečnostní síly a šíitské milice podporované Íránem proti protestantům násilně zakročily, výsledkem je od počátků nepokojů více jak 500 mrtvých a tisíce zraněných osob.²⁰ V prosinci 2019 poté rezignoval na funkci v důsledku protestů premiér Mahdí, který byl i nadále pověřen vedením úřadu do nalezení nového kandidáta. Vzhledem k neshodě parlamentních stran na jeho nástupci jmenoval ke dni 1. února 2020 irácký prezident Saleh úřadujícím premiérem Mohammeda Tawfíka Alláwího, který by měl stát v čele vlády do předčasných voleb, jejichž datum nebylo prozatím stanoveno. Napětí mezi Spojenými státy a Íránem přenesené na území Iráku vyvrcholilo dne 2. ledna 2020, kdy americké vojenské síly provedly v odvetě na prosincové útoky na americké dodavatele na přímý rozkaz prezidenta Trumpa letecký útok na letiště poblíž Bagdádu, jehož cílem se stala delegace iránského generála Kásima Sulejmáního, velitele elitních jednotek iránských revolučních gard Kuds. Generál Sulejmání byl při útoku zabit společně s Abú Mahdí Al-Muhandisem, zástupcem velitele ke státu přidružené irácké šíitské milice Síly lidové mobilizace (PMF) a zakladatelem Íránem podporované polovojenské milice Katáib Hizballáh (Brigády Hizballáhu). Vojenský zásah Spojených států se setkal s odporem irácké vlády. Premiér Mahdí následně vystoupil na mimořádné schůzi parlamentu, kde požádal zákonodárce, aby přijali usnesení zavazující vládu ukončit zahraniční vojenské operace v Iráku.²¹ Írán poté provedl dne 8. ledna 2020 odvetné raketové útoky ze svého území na americké základny v Iráku, při kterých bylo zabito nejméně 50 osob. Dne 26. ledna dopadly rakety Íránu do areálu velvyslanectví USA v Iráku. Na eskalaci konfliktu reagovala EU svoláním mimořádného zasedání Rady EU pro zahraniční věci dne 10. ledna (viz níže). Vysoký představitel EU Josep Borrell poté ve svém vystoupení před Evropským parlamentem dne 14. ledna zdůraznil, že současná eskalace konfliktu by mohla vážně ohrozit úspěchy v boji proti Islámskému státu, kterých bylo dosaženo

---

¹⁸ The World Factbook: Iraq. Cia.gov [online], 18/02/2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/iz.html>.

¹⁹ Iraq: Issues in the 116th Congress; Blanchard, Christopher, M. Crsreports.congress.gov [online], 10/01/2020 [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R45633>.

²⁰ Tamtéž.

²¹ Tamtéž.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

v posledních letech, a mohla by vést k obnovení činnosti ISIS. Obnovení činnosti ISIS by mělo katastrofální dopad v humanitární oblasti a mohlo by vést k dramatickému nárůstu počtu vysídlených osob. Dále zdůraznil, že další eskalace konfliktu by mohla ohrozit a oddálit provedení nezbytných politických a sociálních reforem. Evropská unie od roku 2014 významně investovala do stability a obnovy Iráku finanční podporou ve výši více než 1,2 miliardy euro. Dále zdůraznil, že konflikt má širší regionální rozměr a má potenciál negativně ovlivnit vývoj v dalších, v současnosti citlivých oblastech, především v Sýrii, Libanonu a Jemenu.²²

Politický dialog v rámci Dohody o partnerství a spolupráci EU- Irák

Dne 14. ledna se v Bruselu uskutečnil první politický dialog v rámci Dohody o partnerství a spolupráci mezi EU a Irákem²³ uzavřené v květnu 2012. Evropskou unii zastupovala generální tajemnice Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) paní Helga – Maria Schmid a iráckou vládu náměstek ministra zahraničí Abdul Karím Hášim Mustafa. Setkání se zaměřilo na dvoustranné vztahy EU- Irák, aktuální situaci v Iráku a v širším regionu Středního východu a výsledky mimořádného zasedání Rady pro zahraniční věci dne 10. ledna 2020 k situaci v Iráku. Během setkání obě strany zdůraznily potřebu spolupráce na odstranění napětí a zamezení další eskalaci současné krize. Generální tajemnice ESVČ zdůraznila pokračující podporu EU pro zajištění stability a prosperity Iráku a význam zajištění kontinuity práce koalice proti Daeš v úzkém partnerství s iráckými orgány. Obě strany taktéž zdůraznily svůj závazek prohlubovat partnerství mezi EU a Irákem, a to i prostřednictvím provádění Dohody o partnerství a spolupráci mezi EU a Irákem.²⁴

Zasedání Rady pro zahraniční věci

V průběhu ledna 2020 se uskutečnila dvě zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC). Dne 10. ledna se uskutečnilo **mimořádné zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC)**, které se konalo s ohledem na aktuální eskalující situaci v Libyi a s ohledem na nejnovější vývoj v Iráku. Jednání se zúčastnil i zvláštní zástupce OSN a vedoucí mise OSN na podporu Libye (UNSMIL) Ghassan Salamé a generální tajemník NATO Jens Stoltenberg. Ministři se shodli na potřebě větší a důraznější angažovanosti ze strany EU v **libyjském konfliktu** a pověřili vysokého představitele EU pro zahraniční věci Josepa Borrella, aby jednal se všemi aktéry s cílem dosáhnout politického řešení v rámci berlínského procesu a mediačního úsilí v čele s OSN. V souvislosti s eskalací napětí a závažným bezpečnostním incidentům, ke kterým došlo v **Iráku** a širším regionu, jednali ministři o možném dopadu tohoto vývoje na mezinárodní koalici zapojenou do boje proti Islámskému státu. Rada odsoudila jakékoliv útoky na koaliční síly a zdůraznila, že porážka Islámského státu zůstává prioritou EU. V této souvislosti Rada udělila mandát vysokému představiteli EU

---

²² Iran/Iraq : Speech by High Representative/Vice-President Josep Borrell at the European Parliament plenary debate on the situation in Iran and Iraq following recent escalations. Eeas.europa.eu [online], 14/01/2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/73003/iraniraq-speech-high-representativevice-president-josep-borrell-european-parliament-plenary_en.

²³ Více k tématu viz Přehled SZBP EU 7/2019, s. 6. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

²⁴ First Political Dialogue under the EU-Iraq Partnership and Cooperation Agreement. Eeas.europa.eu [online], 14/01/2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/73058/first-political-dialogue-under-eu-iraq-partnership-and-cooperation-agreement_en.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

k provádění diplomatického úsilí se všemi stranami, které by přispělo k zastavení eskalace napětí v regionu, podpořilo politický dialog a regionální politické řešení.²⁵

Dne 20. ledna se poté v Bruselu uskutečnilo **řádné zasedání rady pro zahraniční věci (FAC)**. V rámci bodu o aktuálním dění diskutovali ministři o situaci v **Libyi** v návaznosti na předchozí mimořádné zasedání Rady a konání mezinárodní konference o Libyi v Berlíně dne 19. ledna 2020. Ministři diskutovali, jakým způsobem se EU může výrazněji angažovat ve snaze o nalezení mírového řešení a jakým způsobem může EU přispět k dodržování dohodnutého příměří a k vymáhání zbrojního embarga OSN. Ministři také diskutovali o eskalující situaci ve **Venezuele** (viz výše) a opětovně vyjádřili svou podporu Juanu Guaidóvi coby předsedovi Národního shromáždění.

Rada také diskutovala o zhoršující se bezpečnostní situaci v **Sahelu**. V této souvislosti Rada reflektovala výsledky konference hlav států Francie a zemí skupiny G5 Sahel²⁶, která se dne 13. ledna 2020 uskutečnila ve francouzském Pau. Vrcholní představitelé Francie a zemí G5 Sahel se na konferenci dohodli na vytvoření nového politického, strategického a operačního rámce pro boj s terorismem v oblasti Sahelu. Tento nový rámec, pod názvem „*Koalice pro Sahel*“, spojí představitele dotyčných zemí a zároveň vyzve ke spolupráci všechny země a organizace, které budou chtít k cílům koalice přispět. Tento rámec bude organizován na základě čtyř pilířů spojujících úsilí vynaložené v následujících oblastech: boj proti terorismu, posilování vojenských kapacit států v regionu, podpora návratu státní správy a veřejných služeb (zejména trestních a soudních systémů) na dotčená území a zintenzivnění rozvojové pomoci.²⁷ Rada poté vyjádřila podporu prodloužení a rozšíření stávající strategie pro oblast Sahelu s cílem zvýšit dopad činnosti EU na podporu bezpečnosti, stability a rozvoje. Ministři zdůraznili význam integrovaného přístupu, který zaručí maximální synergii mezi jednotlivými zapojenými subjekty a nasazenými zdroji a současně zajistí odpovědnost zemí skupiny G5 Sahel.²⁸ V návaznosti na mimořádné zasedání Rady diskutovali také ministři během pracovního oběda o situaci na Blízkém východě a v širším regionu. Vysoký představitel zdůraznil, že bude i nadále spolupracovat se všemi příslušnými aktéry v regionu.²⁹

Rada přidružení EU – Ukrajina

Popis problematiky

Ukrajina je prioritním partnerem Evropské unie. Dohoda o přidružení mezi EU a Ukrajinou, včetně její hospodářské části, Hluboké a komplexní zóny volného obchodu (DCFTA), byla podepsána v březnu 2014. Dohoda nahrazuje dřívější rámce spolupráce a je hlavním politickým a hospodářským nástrojem pro sblížení Ukrajiny a EU. Části Dohody o přidružení se prozatímne uplatňují od 1. listopadu 2014. Hodnocení pokroku při provádění Dohody o přidružení se provádí

---

²⁵ Outcome of the Council Meeting. Consilium.europa.eu [online], 10/01/2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/41993/st05173-en20.pdf>.

²⁶ Burkina Faso, Čad, Mali, Mauretánie a Niger.

²⁷ G5 Sahel – Pau Summit – Statement by the Heads of State. Diplomatie.gouv.fr [online], 13/01/2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/security-disarmament-and-non-proliferation/news/news-about-defence-and-security/article/g5-sahel-pau-summit-statement-by-the-heads-of-state-13-jan-2020>.

²⁸ Outcome of the Council Meeting. Consilium.europa.eu [online], 20-01-2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/42196/st05192-en20.pdf>.

²⁹ Rada pro zahraniční věci, 20. ledna 2020, Hlavní výsledky. Consilium.europa.eu [online], 20-01-2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/fac/2020/01/20/>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

každoročně v rámci zasedání Rady přidružení. Na svém druhém zasedání dne 16. března 2015 potvrdila Rada přidružení EU – Ukrajina aktualizovaný program přidružení³⁰, který je hlavním politickým nástrojem pro provádění a monitorování Dohody o přidružení.³¹

Zasedání Rady přidružení 2020

Šesté zasedání Rady přidružení EU – Ukrajina se uskutečnilo v Bruselu dne 28. ledna 2020. Evropskou unii zastupoval vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell a komisař pro sousedství a rozšíření Olivér Várhelyi, Ukrajinu poté premiér Oleksij Hončaruk. Při přezkumu provádění Dohody o přidružení se představitelé obou subjektů zaměřili na hlavní oblasti zájmu, kterými jsou politické reformy, právní stát a bezpečnost a hospodářská spolupráce. Rada přidružení rovněž zhodnotila současnou situaci na východní Ukrajině a plnění minských dohod, včetně humanitárních otázek, a jednala o neuznání protiprávní anexe Autonomní republiky Krym a města Sevastopolu Ruskou federací. Na závěr zasedání Rady přidružení bylo vydáno společné tiskové prohlášení³², ve kterém představitelé EU a Ukrajiny mimo jiné:

- Uvítali konkrétní výsledky provádění dohody, jež se mimo jiné projevují i nárůstem dvoustranného obchodu, který za prvních devět měsíců roku 2019 vzrostl o 13 % ve srovnání s rokem 2018;
- Uvítali pozitivní dopad zavedení bezvízového režimu;
- Uvítali reformní úsilí Ukrajiny a pokrok v posilování právního státu a provádění strukturálních reforem, ve kterých zdůraznili nutnost pokračovat. Konkrétně poté uvítali ustavení Vysokého protikorupčního soudu (Вищий антикорупційний суд України) a opětovné zahájení činnosti Národní agentury pro prevenci korupce a re-kriminalizace nezákonného obohacení;
- Vyslovili souhlas s dalším posilováním hospodářské integrace Ukrajiny a sbližováním právních předpisů v odvětvích, jako je digitální ekonomika, usnadnění obchodu, celní spolupráce a spravedlnost a vnitřní věci;
- Uvítali dohodu o tranzitu plynu přes Ukrajinu, uzavření dohod o propojení se sousedními provozovateli EU a oddělení Naftogazu a shodli se na důležitosti pokračujícího provádění reforem v energetickém sektoru, včetně zajištění nezávislosti Energetického regulačního úřadu a Inspektorátu jaderné regulace a vytvoření konkurenčního a transparentního trhu s elektřinou;
- Přivítali úspěšnou makroekonomickou stabilizaci Ukrajiny;
- Shodli se na potřebě účinného a včasného provádění Hluboké a komplexní zóny volného obchodu (DCFTA) a důležitosti odstranění obchodních překážek, včetně zákazu vývozu dřeva;
- Uvítali přijetí nového volebního zákona;

---

³⁰ EU-Ukraine Association Agenda to prepare and facilitate the implementation of the Association Agreement. Eeas.europa.eu [online], 16/3/2015 [cit. 2020-02-21]. Dostupné z:

http://eeas.europa.eu/archives/docs/ukraine/docs/st06978_15_en.pdf.

³¹ Vztahy EU s Ukrajinou. Consilium.europa.eu [online], 10-07-2019 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eastern-partnership/ukraine/>.

³² Joint press statement following the 6th Association Council meeting between the EU and Ukraine.

Consilium.europa.eu [online], 28-01-2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/01/28/joint-press-statement-following-the-6th-association-council-meeting-between-the-eu-and-ukraine/>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

- EU zopakovala svou jednoznačnou podporu nezávislosti Ukrajiny a její svrchovanosti a územní celistvosti v rámci mezinárodně uznávaných hranic. Obě strany opětovně odsoudily porušení ukrajinské suverenity a územní celistvosti agresivními akcemi ruských ozbrojených sil v únoru 2014;
- EU opětovně potvrdila svou politiku neuznávání nezákonné anexe Krymské autonomní republiky a města Sevastopolu Ruskem, a to i prostřednictvím omezujících opatření. Rada přidružení poté odsoudila zhoršení situace v oblasti lidských práv na Krymském poloostrově, vedení ruských místních voleb na nezákonně připojeném Krymu a Sevastopolu dne 8. září 2019, výstavbu Krymského mostu přes Kerčský průliv bez souhlasu Ukrajiny, otevření železniční části mostu dne 23. prosince 2019 a další militarizaci poloostrova, Černého a Azovského moře. Rada přidružení vyzvala Rusko, aby v souladu s mezinárodním právem zajistilo nerušený a volný průchod do Azovského moře a z něj.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz